

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR

EÖTVÖS KÁROLY

szépirodalmi főmunkatárs

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 708.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 708.

TELEFON 706. RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

ny. ... 146 darab ... 1-161 1904 ... 100 re meg ...

kerületi ... 146 darab ... 1-161 1904 ...

és apóli-miniszter ... 146 darab ... 1-161 1904 ...

Mai számunk főbb közleményei: Vezércikk: Mit tegyünk? Irta: Kossuth Ferenc.

Mit tegyünk? Az abszolutizmus kezdetén vagyunk. Egy enyhe abszolutizmusnak, mely a vér nélküli forradalmat követi.

A függetlenségi párt élhetne azzal a joggal, melyet minden husz képviselő élhet. De ezzel a joggal visszaelni nem lenne helyes.

Egyébiránt a helyzetet ismeri az egész ország, ebbe bevillágitani nincs tehát szükség; ezt csak kielésíteni lehetne éles hangú felszólalásokkal.

Az Egyetértés eredeti tárczája: A tengerparton. - Az Egyetértés eredeti tárczája. - I.

Viharzó tenger végtelenje Másnak tán csupa rémlem telve, Nekem gyönyör rajt elmerengnem;

A csónak egyre közelebb szökött, S a fehér vitorla mögött Mikor egy kaczer piros kendő intett: Egymásra villant két tekintet...

sieltetni, mert abban a konfliktusban, mely a nemzet akarata és a korona akarata közt támadt, csak két megoldás van. Vagy a békés, vagy a fegyveres.

Ilyen körülmények közt a nemzet részéről passzív ellentállásról lehet csak szó. A passzív ellentállás sok kárral és veszéllyel jár egy a nemzetre, mint a koronára nézve.

De nemcsak a nemzet helyzete néhez, hanem a hatalomé is. A hadsereg, mely a hatalom egyetlen erejét képezi, minden nap jobban összezsugorodik a hatalom kezében.

Az adók még részben folynak be, de földművelő országban az adóbehajtás lehetősége időponthoz van kötve; ha ez lejárt, akkor az adóbehajtás óriási nehézségbe fog ütközni.

A gergi csata. (A pilisi Annaberekéből) Irta: Nográdi László. I.

A gergi hősről szóló történet néhai való jó Szekeres uram jegyezte fel sarga pergamen lapos könyvébe, irván ékeppen:

Utoisának Hóka Janesi ment el a faluból. Kicsit lomha volt ő kelme, mert hat cimerező ökrök dolgoztak helyette az öreg Karaneshánánál elterülő jó révelyegi földön.

ereje; mívé lesz benne a szellem az erősakos fegyverbentartás folytán; és látni kell, tudni kell azt is, hogy jövő tavasszal már bajba jöjjön az állam, ha nem lenne addig rendes adószedés.

De ha az erősakos üdvösnek bizonyított volna, nem tért volna át az uralkodó a kényuralom teréről az alkotmányosság terére harminczhat év előtt.

Az emittettekből látszik, hogy a korona passzív ellentállása szinte oly nehézségekkel és károkkal jár a koronára nézve, mint a milyen károkkal és megpróbáltatással jár a nemzetre nézve a nemzet ellentállása.

A mai napról. - Tovább nem jutottunk ma sem a politika; válság megoldása felé. A kétség és a bizonytalanság aggodalmas napjai maunk egyre és még semmi terv, semmi hír, a melyhez reményeséget fűzhetnénk.

A mai napról a következőket jegyezhetjük föl a válság krónikájában: megvették kezbe s így oltalmazták meg a falut.

II. Subák Gergelyné hozta meg a hírt a faluba. Losonczer part, onnan meg nem sok jót hozhatott.

III. Federweisz Agenor híres hős volt. A hány csatában csak részt vett, mindenütt szaladt — hátrafelé előre. De mivel a gyors visszavonulásra igen nagy képessége volt,

ben jól tudják, hogy az egész nemzet pártunk háta mögött áll. A kormánypártnak kötelessége lett volna a hétgöta végetvetni ignorálatának.

Vagyis megtehető volna a kihallgatások előtt, valószínű, hogy a király engedett volna addig a fokig, a melylyel a nemzet is megelégedhetett volna egyelőre, mert a nemzetben kevesen vallják azt az elvet, hogy mindent, vagy semmit.

A pártközi konferenciák eszméjének hónapok óta híve vagyok, állb-ször kértem arra a Ház elnökét, hogy mint egyedüli kompetens faktor hívja össze, de sikertelenül érveltem eddig.

A pártközi konferenciák eszméjének hónapok óta híve vagyok, állb-ször kértem arra a Ház elnökét, hogy mint egyedüli kompetens faktor hívja össze, de sikertelenül érveltem eddig.

IV. Hát ez a hős vitéz kőzerített Gerge féle is. Újába esett Rap, Kalonda. — persze elfoglalta ellenállás nélkül. Hajló Delután ért Gerge határára.

V. Csak Ludas Bohó Miska nem törődött semmivel. Terelgette a lud-hadsereget oda, Mogyoróskáról a Vinyezára, le a pásti dűlőbe. Sipokat faragott a falusi gyerekeknek gyenge fűzából.

VI. Megállt mint a czővek, épen a bárányos szent János köszöbrával szembe. Jó erősen tüzött még az őszrehaló nap, a lenge szel-lőcsékek fehér venyegzőnyok fátyla libeg-tettek a levegőben.

(A pártközi konferencia.) A pártközi konferencián ügyéről ma is csak beszélgettek, de úgy látszik, hogy ezt a tervet sem sikerül nyelbe itni, mert a szabadelvű pártban felénk minden olyan lépésről, mely a pártot valamiféle állásponthez odaszögezheti, így még azok is, kik a pártközi konferencia eszméjét pártolják, az összehívandó konferencia számára csak afféle kaszinói társalgási hatáskört akarnak adni.

A konferencia összehívásának egyáltalán nem kellene ügytérnie, hogy a pártok megbízottakat küldjenek. Csak megbeszélésről volna szó, melynél minden képviselő megjelenhetne. Így senkisék tarthatná magát mellőzöttnék. E a gyűléseket azután az általános vita után szűkebb bizottságot küldhetne ki, melynek az volna a feladata, hogy a helyzetet tisztázza, a különböző véleményeket egymáshoz közelebb hozza, végül konkluziókat levonjon és a pártok álláspontját meghatározza.

Hát ilyen értelemben csakugyan kevés gyakorlati haszna lenne a konferenciáznak, mert az már magában veve képtelenség, hogy a pártok álláspontját közös konferenciázás rendjén állapítsák meg. De hiszen a függetlenségi pártnak megvan a maga álláspontja, ellenben a szabadelvű párt teljesen ismeretlen, sőt egyáltalán nincs is. És mit érne ez azután, ha mégis a dezinálandó politikuss saját külföldi fellegásától tetetnek függővé.

(Mit történt a minisztertanácsban?) Tovább fesszegetik ezt a kérdést. Mi is föl-jegyeztük egy csatlagnak azt a különösen hangzó hírt, hogy a legutóbbi miniszter-tanácsban Khuen-Hedervary és demissionált minisztertársai közt heves jellemtel voltak, de mindjárt hozzá is tetik, hogy ezt a hírt semmiféle oldalról meg nem erősítik, sőt ellenkezőleg.

A felhivatalos ezüfolat is megjött rá ma, a következőkben: (Bud. Tud.) Egy esti lap tegnap esti számá-ban azt a hírt közli, mintha a legutóbbi ar-

A csépp Bodola patak hajját ész nélkül rohantak el a tarkahátú kavicsok között a felelmes böstől. Bánatosán hullott bolyhos lombja a fizta bokrokra a vízbe, nyugre zungala erőt istökét a messzelátóval. Szóval a természet is tudomást vette Fédér-weisz Agenort. A Pityke Márta fia hozta meg a hírt.

— Itt vannak a németek, sivította végig a falun. A szörnyű hír hallatára Csöngetyű Andras bíró uram felvette ünneplő ruháját, hosszú úr cs hajában megigazította a görbe fésűt, mörkora szorítja az új bírói pálcáz és kiált a falu végére. Megállt mint a czővek, épen a bárányos szent János köszöbrával szembe. Jó erősen tüzött még az őszrehaló nap, a lenge szel-lőcsékek fehér venyegzőnyok fátyla libeg-tettek a levegőben.

A borzasztó nagy csapással sujtott

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Goldberger testvérek cég köztudomásul adja, hogy főüzletüket ideiglenes helyiségben

Párisi Nagy Áruház

ezég alatt Budapest, VII., Baross-tér 19. sz. alatt a központi pályaudvarral szemben folytatják, ahova az összes vidéki megrendelések, levelezések stb. intézendők. Egyben felkérlik a t. cz. volt vevő közönségüket, hogy szükségüket ezentúl is, vagy

VII., Baross-tér 19. sz. alatti központi üzletükben

vagy pedig a tűz által nem érintett továbbra is fenálló 3 fióküzletükben

VII., Kerepesi-ut 78. sz. Első Magyar Korona Bazar

VI., Andrassy-ut 34. sz. Nemzetközi Árucsernok

VI., Andrassy-ut 43. sz. Párisi Nagy Áruház fiókja

beszerzési méltóságának. — A kedvezményes életnagyságu fényképre vonatkozólag értesítik a t. közönséget, hogy az eddig forgalomban lévő fényképből továbbra is érvényben maradnak és a bármely fióküzletben történendő és a pénztár által nyugtázott bevásárlások, történjenek ezek bármely felsorolt üzletben, feljegyeztetik az elért 20 korona bevásárlása esetén a kedvezményes

életnagyságu fénykép

elkészítésére, melyet továbbra is műtermükben egy mint ezelőtt művészi kivitelben készítenek.

ISKOLAI CÉLOKRA

min den tekintetben megíjelel

legújabb tollunk

548 EF és F szíre

legfinomabb acél, különös minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapítva 1843-ban.

Minden írószerekkereskedésben kapható.

GRAND PRIX PARIS 1900

CHOCOLAT SUCHARD

CACAO

INTEGRÁLAGYANT KEZESKEDÉSEN KÉTFALÓ MINŐSÉG

Kugler Gyula és Vajda élelmiszer bizományosok,

Budapest, Központi vásárcsarnok. 47897

(Iroda: Nádor szálloda) **eltárolnak értékesített vágott hasnemleket, vadkacát, baromfit, szőlőt, vajot, langyosait, stb. a legelőnyösebb feltételek mellett rágóit készpénz elszámolás ellenében.** Sürgősen: Kugler Vajda Budapest, központi vásárcsarnok.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH.

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Altal a legújabb gépek árát illető ajánlatok:

Éco-mobil és gőzcséplőgép-készletek 200 egység 12 lóerőig.

szalmakaszálók, járgány-csapógépek, lóerő-csapók, tisztító-rosták, konkolyosók, kasszák és szétválasztók, szénajutatók, boronák, „**COLUMBIA-DRILL**” legújabb sorozatú gépek, Planer jr. kapalkák, szénajutatók, répvágók, kőzetkaszáló gépek, daydók, érc-malok, egytámasz asztalok, 2 és 3-os csatlakozók és minden egyéb gazdasági gép.

Részletes árajánlatok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Megnő a haj, a kopaszság megszűnik.

Ha ismeretlen körben szótér, akkor kevesebb kopaszt lát, mint megkérülhetél és ezáltal elcsúszhat a hajad. Ha azonban a hajad kivesz, a kopaszság elszaporodik. A sok bizonyítvány, a sok tapasztalat tanúsítja a hajad megmentését, a hajad megmentését, a hajad megmentését, a hajad megmentését.

Az egyedüli elárúsítás joga Ausztria-Magyarországban **William Scott urra, Bécs, I., Schottenring 14. van átruházva.**

Mint tisztességesen gondolkodó ember cselekszem.

Noha végül részlettel megírtam a leírásomat, melyet az elmúlt években a hajam megmentésére használtam, és amelynek eredménye az volt, hogy a hajam újra megnőtt, és a kopaszság megszűnt. Ezért megírtam ezt a levelet, hogy más emberek is megismerjék a hajam megmentésének módját.

A haj újránövése.

Az ismeretlen körben szótér, akkor kevesebb kopaszt lát, mint megkérülhetél és ezáltal elcsúszhat a hajad. Ha azonban a hajad kivesz, a kopaszság elszaporodik. A sok bizonyítvány, a sok tapasztalat tanúsítja a hajad megmentését, a hajad megmentését, a hajad megmentését, a hajad megmentését.

Kopasz voltam.

John Craven-Burleigh

Nem kell pénzt küldeni.

Ha kívánom Öntől, hogy pénzt adjon ki azért, hogy meggyőződjék arról, vajon csakugyan újránő vagy utasít-e a pomádétól a hajam, vagy pedig megkérülhetél és ezáltal elcsúszhat a hajad. Ha azonban a hajad kivesz, a kopaszság elszaporodik. A sok bizonyítvány, a sok tapasztalat tanúsítja a hajad megmentését, a hajad megmentését, a hajad megmentését, a hajad megmentését.

Próbadoboz ingyen.

Ha frödémmel társad, a legkedvezőbb kiadás nélkül kaphatd meg a pomádétól egy próbadobozt. Iraddm nyílván megírtam a hajam megmentésének módját, és megírtam, hogy a hajam újra megnőtt, és a kopaszság megszűnt. Ezért megírtam ezt a levelet, hogy más emberek is megismerjék a hajam megmentésének módját.

William Scott, Wien, 1120. Schottenring 14.

Iskolába jár a fia?

Ha igen, úgy még a beiratás előtt látogass meg az

Angol Király-tudástudományi Iskolát

Budapesten, IV., Károly-körút 16.

KLEIN és SCHWARCZ

férfiszabók

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházát iskolaiöltönyökben.

67 gyermeköltöny örfest raktár 8-10 éveseknek 4 firtól fejjebb

67 nőltöny rövid nadrággal . . . 6 firtól fejjebb

67 nőltöny hosszú nadrággal . . . 8 firtól fejjebb

67 gyermeköltöny . . . . . 5 firtól fejjebb

67 kesés elcső árak külön mértékostály. Angol szövetek.

GUMMI

dr. Villers rendszerre Párisból impregnálva. Egy dohoz (12 db.) 8 kor. Kizárólag szétküldi a Magyar kir. gyógyszerár Budapest, V., Marokkói u. 2. n.

Sirköveket

ajánl Előzetesen Kér, Budapest, V., Lipótváros, ut 2. (a Margit-sziget) Műhely, kiknek szomszora kőművesek vannak sirköveket készítenek. Budapest, V., Marokkói u. 2. n.

72204/1903.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtokon az állam költségén létesítendő vízvezeték, valamint a község költségén létesítendő gázvilágítás berendezése körül előforduló összes építési és felszerelési munkálatoknak terv és költségvetés szerint leendő biztosítása czéljából 46483 korona 20 fillér előirányzati összeggel nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Felhívotnak pályázni szándékozik, hogy egy koronás bélyeggel és a vállalati összeg 5%-át kitevő bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlataikat legkésőbb folyó évi szeptember hó 25-ik napján délelőtt 10 óráig nevezett ménésbirtok igazgatóságához nyújtsák be.

Az ajánlatban kiteendő, hogy pályázó a munkálatokat hány százalék engedménnyel vagy felülzártséssal hajlandó elvállalni, hogy az összes feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Fenti munkálatokra vonatkozó tervek, költségvetések és feltételek nevezett ménésbirtok építészeti intézőségénél megtekinthetők.

Budapest, 1903. évi szeptember hó 4-én.

Magy. kir. földmivélsügyi miniszter.

EGY
Azokat a t.
ése szepten
a lap megren
kedjenek. L
kérjük t. elő
dejekoran k

EL
Egy hónap
Harom
Félévre

Francia
Spayolo
Skandiná
területen

I hónapra
negyedév

A nem
rületen

I hónapra
negyedév

Előzetes
ak a ház
vasmányát,
avra I firtól

Re. enyün
tásait ujón
kivánatra k

Nyáron az
fizetünk ki
utanküldje
változtatás

Küldetnek

— Az 1843-iki

Szerke

Nemrégiben
a budapesti
gyűlöletmár
ten tanítván
ett tanára
gyűlöletmár
1843-iki búr
remzet erős
czai örök
mazza.

A négyköt
ti, a képvél
démia és ké
adtak elhöz
lemi előzet
tatta. Az ő s
az érdem, ly
tető javaslat
szóló jegyző
regi foliáns
összefoglalva
lehetnek a t.
magyar polit
dennél meg
Fayer László
érdemén felt
nalmány, az
romnak a ha
pen, hogy t
világja meg
joganyagot,
is, a mikor
Ne szöjűk
könyvről. Az
log lenne
regi magyar

AZ E

— Az Eg
Sajnátságo
nyelven van
menyeket tá
modern tip
megis a rég
jénél fogva
E csakúg
zökényim
várán 12
tott negyten
házi tarsulat
két esk 15
fel. O lemd
párral lenn
Az erede
sőbb végleg
tatványból
könyveskél
váradi re
Most tud
és dr. Bor
1550-iki kir
resen össze
a nagyvált
meg. Amit
barbar fell
Olyan esem
lyektől ar
szinte föl s
tázesvas-p
a szörnyű
get nem as
lyen bizony
delkezésére
rudat adtak
égette; bá
A vak hit
Legfeljemes
tatának. B

EGYETÉRTÉS.

Azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 15-én lejárt, kérjük, hogy a lap megrendelését megújítani sziveskedjenek.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy hónapra . . . . . 1 frt 50 kr.
Három . . . . . 5 . . . . .
Félévre . . . . . 10 . . . . .

Franciaország, Belgium, Svájc, Spanyolország, Olaszország, Dánia, Skandinávia és a Balkán-államok területére:

1 hónapra . . . . . 3 frt — kr.
negyedévre . . . . . 7 . . . . . 50 . . . . .

A német birodalom államainak területére:

1 hónapra . . . . . 2 frt 50 kr.
negyedévre . . . . . 6 . . . . .

Előfizetőink kedvezményes áron kapják a ház asszonyának keves olvasmányát, a DIVATSZALONT, negyedévre 1 frt.

Resnyünk eddig megjelent folyóiratait újonnan belépő előfizetőinknek kívánatlan ingyen megküldjük.

Nyáron az egész furdó-évad alatt előfizetőink kérésigára a lapot bárholva utánaküldjük, meg akkor is, ha öbörzör változatokat tartoznak a lapra.

Küzdelmek hatvan évvel ezelőtt.

Egy könyvről.

Az 1843-iki büntetőjogi javaslatok gyűjteménye. Szerkesztette: Dr. Fayer László.

Nemrégiben fejezte be dr. Fayer László a budapesti egyetemen a büntető jognak magtudományu, nagy munkabírásu s minden tanítványára részéről lelkesedéssel szeretett tanára annak a négykötetes anyaggyűjteménynek a kiadását, a mely az 1843-iki büntetőjogi javaslatok: a magyar nemzet erős jogászai érzéke és kemény harca az örök emlékének materialitát tartalmazza.

A négykötetes művet az Akadémia adta ki, a képviselőház támogatásával. Az Akadémia és képviselőház csak a pénzbeli erőt adták ehhez az editiohoz. A kiadásnak szellemi erőt kizáróan Fayer László szolgáltatott. Az ő sok esztendőig kitartó igazgatása az érdem, hogy a negyvenharmadiki büntető javaslat, meg annak a tanácskozással szülő jegyzőkönyvek immár nem korhódó régi foliásokban, meg az országos levéltár eszében pihennek, de modern munkákba összefoglalva rendelkezésre és hasznárra lehetnek a magyar tudományak és — a magyar politika életnek s a legeszményesebb magyar publicisztikának. Kizáróan Fayer László — a kiadás és gyűjtés nagy érdemén felül — az a három értékes tanulmány, a mely a négy kötet közül hátróknak a bevezetést teszi, s a mely szépen, nagy tudással és átfogólag tekintettel világítja meg nemesek a büntető tudomány joganyagot, hanem azt az egész korszakot is, a mikor ez a joganyag keletkezett.

Ne szólnék itten arról a büntető törvénykönyvről. Ambátor bizony értené esztendő dolgoz lenne e kiadás kapcsán bemutatni a régi magyar kodifikáló géniuszok azt a

Az Egyetértés tárczája.

Tüzesvas-próbak.

Az Egyetértés eredeti tárczája —

Sajátságos könyv fekszik előttünk. Latin nyelven van írva; neveket, dátumokat, eseményeket tartalmaz és — noha kiállításra a modern tipográfia remeklése mutat — mégis a régiség hatását teszi, már külső-jénél fogva is.

Es csakugyan egy régi, nagyon régi jegyzőkönyv mását foglalja magában. A Nagyváradon 1242-ben a tatárok által elpusztított négytornyos templomban találták. Egyházi társulatok őrizték azóta, de igazi értéket csak 1550-ben Fráter György ösmerte fel. Ő lemasírtatta s 1550-ben Heltai Gáspárral lenyomatatta.

Az eredeti főljegyzés egy évtizeddel később végleg elveszett, de az 1550-ik nyomtatványból négy darab fennmaradt. Ezt a könyvecskét a magyar történetírók röviden „váradai regestrum”-nak nevezik.

Most tudós férfiak: dr. Karácsonyi János és dr. Borovszky Samu, akadémikusok az 1550-iki kiadás hű másával együtt rendszeresen összeállították és közreadták. A könyv a nagyváradi káptalan kiadásában jelent meg. Amit tartalmaz: az rég elmult idejű barbár fellegársól tesz késő tanúságot. Olyan események emlékéit idézi föl, amelyekről annyira távolodunk már, hogy szinte föl sem tudunk háborodni fölöttük. A tüzesvas-próbáról is van benne szó. Arról a szörnyű igazságtételről, amely a bűnösséget nem aszerint állapította meg, hogy milyen bizonyító tények álltak a törvény rendelkezésére, hanem a vádlottak tüzes vasrudat adtak a kezébe. Ha a tűz el nem égette, akkor ártatlannak nyilvánították; ha elégette: bűnös volt.

A vak hitnek szomorú korszaka volt ez. Legfelemesőbb neve a földi igazságszolgáltatásnak. Bizonyos, hogy sok ártatlan is in-

nagy, a külföldön is megcsúszott, sok évtizeddel a kora előtt járó dicsőségét. Óriás nagy dolog, hogy — Pulszky Ferencz szavával elve — ez a javaslat eltörölni kívánta a halálbüntetést oly országban, „a hol az a legújabb időkig — 1843-ig — a középkor barbár nyelven Ordinarianak nevezetett; hol jelenleg — 1843-ban — több mint 30 megyében a rögtönbíráskodás van kihirdetve;” nagy dolog, hogy ez a javaslat eltörölte a testi büntetést, pedig akkoriban a bot való majdnem mindenek a büntetése, lévén annak végrehajtása a legolcsóbb és a földbir- tokost szolgáló munka-erők megtartása szempontjából is legelőnyösebb; nem vett föl a rendőri felügyelet alá való helyezést, mert „ezen intézmények, mint nemzetellenesek és idegenek nekünk eleve gyűlöletek.” Mégis ne írjunk e javaslatnak szorosán jogi részéről, az szaklapba, szakemberek tollára való. Szaklapba, szakemberek tollára!

Csudálatos, mennyire megváltoztak az idők.

A mikor alkották e javaslatot: egy esőpet se volt az szak-ügy, szak-kerés. De nagy politikai kérdés volt. A magyar állam regenczálásának egyik első kérdése volt. A melynek vitájában résztvettek az ország legjobb koponyái, résztvett mindenki, a ki akár kiközösöd harcosunk, akár kerékfőtök szereplője volt a magyar közéletnek.

A joggyenlőségnek nagy esztábjában erősen első pozíció volt a büntető törvény és büntető eljárás pozíciója. Az volt a kérdés, szabad-e egyforma mértékkel mérni nemesek és jobbágyok. Ezt a kérdést döntötte el a negyvenharmas javaslat.

Mikor az 1807-iki országgyűlésen Nagy Pál felszólalt a nem-nemes közép érdekében, azzal szakították félbe a beszédet: Non stultitatem, ne beszéljen az ur bolondokot. Harminczöt év múltán pedig a magyar országgyűlésnek egy bizottsága általános helyesséssel tervezett egy törvényt, amelynek 2. §-a így szövegezték: „Ezen büntető törvénykönyv szabályai alá tartoznak Magyarországnak s az ahhoz kapcsolt részeknek minden lakosai . . . . .”

Ez alatt a harminczöt év alatt elődött a küzdelem, úgy, ahogy azt a civilizáció követelte.

Aki e küzdelem fegyverét akarja ismerni, tanulmányozza Fayer könyvét, végtelenül érdekes s eddig ismeretlen adatokat fog abban találni. Olyan adatokat, amelyek nemesek a historikus, de a mai nap elő új-ságiró, politikus vagy publicista előtt is roppant érdekesek, sőt aktuálisak.

Ime az exlex és a katonai kérdés Fayer nagybecsű könyvének világítása mellett.

Az országgyűlési kommisszió albizottságot küldött ki a tervezet megszerkesztésére. Ez az albizottság — Deák Ferencz javaslatára, Deák Ferencz szövegezésével — a következő rendelkezéseket akarta felvételni a büntető törvénykönyvbe.

433. §. Hütlenségi büntetést követ el: a) Aki valamely alkotmányos jogot erőhatalommal felragasztó király-rendeletnek kiadásában, vagy végrehajtásában akar egyenesen és határozottan kijelenteni tanácsot, akár aláírassal, akár tettesleges teljesítéssel résztesz.

436 §. Ha valamely köztörvényhatóság az 1825—27. esztendői IV-ik törvényczikkelynek ellenére országgyűlési ajánlás nélkül, vagy

azonfelül közzétű, vagy bármiféle közszegedelmeket akar pénzben, akár temelvényekben, akár pedig katonai újonczokban megéger, kivétel és beszéd, mindazok, kik azt a gyűlésen indítványozták, vagy nyilván kijelentést szavazattal pártolták, s azok, kik a kivételben vagy behajtásban tettesleges részt vettek, a legközelebbi országgyűlésen, az országos összegyűlt rendek határozatára közkereset alá vevendők s már beszédet, pénznek vagy temelvények viszfelfizetésében egyik a másikat elmarasztalendók, ezenfelül pedig, ha az ajánlás, kivétel és beszédet pénzben vagy temelvényben, a zsarolásról szóló XXXIV-ik fejezetnek rendelete szerint fognak büntetni, ha pedig a törvényben ajánlásnak következében kényesítő módon újonczok állították, az emberrabásról szóló XVII-ik fejezetek büntető rendelete léteszen rájuk alkalmazandó.

437. §. Ha azonban a köztörvényhatóság a fentebbiek szerint törvénytelül megégert közzétűt vagy egyéb közszegedelmeket ki nem vette, vagy kivételét ugyan, de semmit abból be nem szedett, azok, kik a megújításért, vagy illetőleg kivételét közkereset alá vették a XXXIV. és XVII-ik fejezetek kísérletéről szóló szakaszai szerint fognak büntetni.

438. §. Ha pedig valamely köztörvényhatóság a fentebbi 436. és 437. §-okban körülírt büntetést a törvényhatóság végzése nélkül onhatalmával követte el, a törvényhatóság fogja eszközölni, hogy a büntető közkereset alá vették, s mint szülő vagy emberrabó büntetettek, mi ha a köztörvényhatóság elmulasztotta, a legközelebbi országgyűlésen egybehangzó országos rendeknek leendő jogok azon tisztviselő ellen a fentebbiek szerint közkereset elrendelni.

Deák Ferencz indítványozta a paragrafusokat, de a többség már akkor is leszavazta az alkotmány biztositókat, a mik a hatalomnak nem tetszettek. Nem volt könnyű a többség győzedelme, de győzelem volt. A mi pedig a katonai kérdést illeti, az annak a kapcsán merült föl, hogy polgári bíró ítéljen-e a katonák hüneli felett. Hej, micsoda vita kerekedett erről a témáról. Szinte összeveszt az ember a Fayer művében foglalt fejtegetéseket a mai képviselőházi naplóval, a mikor olvassa, hogy a katonaság mennyire idegen a nemzetől, mennyire status a statusban, mennyire lenézi a polgárságot. Ime néhány felszólalás:

Vukovics: A katonaság jelen viszonyok közt a polgárok ellenében a legszajább káczpogásaira vetemedik, a nélkül, hogy kellőleg becsülnék; így például azon zatonai egyent, ki Temesben három nemeset az országban megmártván, egyet halálra vagdalt, kettőt pedig tetemesen megsebesített, két heti fogásra bűnteték.

Mi azt illeti, hogy most a katonaság jobban simul a polgári osztályhoz és hogy nemesek a surlósok egészen meg fognak szenni: ennek jelet nem látom; sőt azt tartom, hogy a katonaság állása most is jobban hasonlít oly hadsereghez, melyet egy győző hatalom vezetett az országba . . . . .

Beóthy: Pedig hány számos példa bizonyítja, hogy a polgári rend a katonaság ellenében minden legnagyobb veszélynek ki van téve . . . . .

Somsiók: Alig van megye, melyben a katonaság kihágásait ellen panaszok nem merülnek fel . . . . .

Pálóczy: Szomorúan tapasztaljuk, hogy a katonai rend a polgári rendet lenézi, megveti, annyira, hogy még az excentrikus urak is, ha csak katonáknak van vel, a legutolsó koldús parasztnak gunyolja.

Mi a katonaságot illeti, azt tartom, hogy eleitől fogva azon szerencsétlen maxinjuk volt a kormányoknak, hogy az állandó katonaságot szeretik elszélelni a polgári rendtől . . . . .

Szentkirályi: Példát tud megjegyezni, miszerint a katonai polgári renden a legnagyobb skandalumot okozta, s a büntetés következőse az volt, hogy a főhadnagyból kapitány lett.

Klunál: Hogy a katonai mostani állása szerint nincs az alkotmány szándék alatt, az oly anomália, melyet törni nem lehet.

Hogy teljes legyen az idők analogiaja, akkor is voltak magyarok, a kik szörnyen féltették a hadsereg egységét. A követi tábla élnoke kivágta a rezet, mondván: „In nyilván kimondom: az ausztriai seregnek egységében van a főereje az egész monarchiának s létének fölalapít az teszi; ebben változtatásokat tenni nagyon bajos.”

Nem lett törvény a negyvenharmadiki javaslatból s jóformán alig maradt más emléke, mint Fayer Lászlónak most megjelent könyve. A melyet jogászok előtt a jogi tartalma tesz becsessé, politikusok s újságírók előtt pedig az a tanulsága, hogy mennyire egyformák a hatvan évvel ezelőt folytatott harcok, s a manák a küzdelmek.

Pap Dávid.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Csiky Kálmán „Tacitus”-a.

A második kötet.

Annak a nagy munkának második kötetét hozta el a sajtó, amely híralva van irodalmunkban nagy hézagot kitölteni: Cornelius Tacitus összes fennmaradt műveinek fordítása, amelyvel dr. Csiky Kálmán egyetemi tanár ajándékozta meg a magyar irodalmat.

Az ideális történetirodalom legfényesebb munkáját tetta hozzáférhetővé a kiváló fordító a magyar olvasóközlésnek. A legnagyobb római karakterek egyikének műve ez, azé, aki a szellem hatalmas győzelemmel szállt szembe a szabadsággal s zsarnoksággal ellen. Cornelius Tacitus műve a lelkesedésnek és tudományos kutatásnak kiadhatatlan forrása, nemesek az ifjúságnak, amely mohó tudásvágyú forgatja majd a könyvet, hanem komoly tudósoknak is, akiknek nem kell az eredeti szöveg tanulmányozása miatt a latin nyelvet elsajátítani, ha előtanulmányaikban a latin nem foglaltatott benne. Ezek az örök kincsei és utóélettel remekel a nagy historikusnak, most már végképpen be vannak költözve a magyar irodalom kincsesházába. Ez az Csiky Kálmán, a kiváló magyar tudósok az érdeme. Belefoglalta Csiky Kálmán e teljes fordítási gyűjteményébe azt a művet is, a mely a filológiában és irodalomtörténetben nagy viták tárgyát képezte a múltban és képezi ma is. Ertjük alatta a „Dialogus de oratoribus” című munkát, a melyet a régi filologia Tacitusnak tulajdonított, de a melyet mások elvitatnak Tacitustól. A vita — mint említettük — ma sem dönt el véglegesen, de azért ez a nagy munka nem volna tökéletes, ha Csiky Kálmán nem foglalta volna gyűjteményébe.

Ebben a kötetben van Tacitus egyik legfényesebb és egyszerűsége legelőkeltebb műve a „Vita Agricola” (Agricola élete), a melynek szelleme és stíle legjobban fejezi ki Tacitus gondolkodásának mélységét és kifejezőségének pompáját. Mello interpretátora Csiky Kálmán a nagy római klasszikusnak. Nem csaké feladat volt ez a fordítás. Olyan klasszikus, mint Tacitus, nem csak nyelvismertető követel, hogy más nyelvre átültethető legyen. Az egész történelmi kor ismeretét tételezi föl, még hozzá olyan ismeret, a mely atóleli az egész régen elmult korszak szellemét, irányát, gondolkodását és karakterét. De roppant filológiai ösmertetet is igényel. Alig van történetirő, a kinek nyelvzetében annyijúljós, eszódlatosan szép fordulata volna, mint éppen Tacitus nyelvzetében. Azonkívül Tacitus szinte tohódók a szinében és mindamellét előadásban soha sem téveszti szem elől a méltóságot és nyugalmat, a mely oly rendkívülvet teszi Tacitus nyelvét és előadói modorát.

Ezt az előadói modort minden eszódlatosan szép fordulataival, fényével és tündöklő színeivel együtt ültette át magyarra Csiky Kálmán. Hű maradt az eredeti szöveghez oly szigorúan, hogy a latin nyelv tanulmányának tökéletesítésére alkalmas és mégis a magyar nyelv minden szépsége és hangzatosága benne van az ő fordításában. Tökéletesen pótolja az eredeti és valósággal azt a hatást teszi, mintha eredeti mű volna. Ez az eszménye minden műfordításnak, a mely nemesek az eredeti szöveget szöszörint adja vissza, hanem az egész mű legmélyebb lényegét: a szellemet is.

A fordítás, miután a második kötet is megjelent, most már befejeződött. Bizást elmondhatjuk, hogy a világtudalom legremekebb Tacitus-fordításával megállja a versenyt Csiky Kálmán műve, amelyvel régi érdemeimet ismét megmaradó emlékü munkával gazdagította.

Állami pénzügygazgatás Pénzügyminiszteriumi előkelő tisztviselő 1901-ben.

Állami pénzügygazgatás címen kötetes munkát szerkesztettek a közszégi jegyzői tanfolyamok részére. A műnek most jelent meg, a 2-ik kiadása, a mely megtartotta az elsőnek beosztását, rendszerét és kiváló használhatóságát. A második kiadásban is az első kötet a tulajdonképeni joganyagot, a második pedig az ahhoz való fontosabb iródmányimintákat tartalmazza. A mű a pénzügyi jog anyagi és alaki szabályait könnyen áttekinthető rendszerben s egyuttal szemléltetően tárgyalja. Nem szorítkozik a jegyző szorosan vett közigazgatási teendőinek ismeretelésére, hanem mindarra kiterjeszkedik, a mire a közszégi (városi) közegeknek a mindennapi életben szüksége van. S bár a pénzügyi törvényeknek és szabályoknak azokat a részét, a melyek a jegyző hivatalkörét közvetlenül nem érdeklik, csak általánosságban érinti mégis is gazdag forrásgyűjteménye az egész pénzügyi anyagi és alaki jogok és a közigazgatási bíróságnak elvi jelentőségű fontosabb határozatait is magában foglalja. E mellett a nagyközönség is nagy előnyvel használhatja e munkát, mert az különösen az egyes adók kivétele és kezelése körül fölmerülő vitás kérdésekben, teljesen kimerítő s meghibázó tájékozást nyújt. A dr. Margitai József miniszteri osztálytanácsos vezetésére alát készítült II. kiadás szerkesztésében dr. Teleszky János és Szeghly Ferencz miniszteri osztálytanácsosok, Szabó Károly miniszteri titkár, dr. Gerlóczy Gyula miniszteri segédtitkár, mint a budapesti közszégi közigazgatási tanfolyam pénzügyi előadója, Heggyessy Kálmán pénzügyi titkár és dr. Ernyei miniszteri fogalmazó vettek részt. A mű ára 3 for.

II. Rákóczi Ferencz önéletrajza.

Az újból felújított Rákóczi-kultusznak lényeges forrása lesz II. Rákóczi Ferencz önéletrajza, amelyel Domján Elek evangélikus lelkész lefordította magyarra hivven s az eredeti minden sajátosságának figyelembevételével. A könyv Miskotczon jelent meg, ára 7 korona 20 fillér.

A közös államadósság megosztása.

Kvassay István, a konstantinápolyi konzuli főtanácsos elnöke a dománális kölcsön és a közös államadósság megosztása címen összefoglalta a kibővítette a tanulmányait, melyek arról szólnak, hogy az ugynevezett közös államadósság megosztása esetén Magyarországra igazság szerint mennyi esik. Az igen értékes s kivált bő akta-nyaggal felszerelt munka igen alaposan kimutatja Magyarország viszonyát s jó szolgálatot fog tenni a közvéleménynek, ha a kérdés ismét egészen aktuálissá lesz.

A régi ösvényen. Gyöngyössi László

ezzen a címen foglalta össze költeményeit. Hangulatos, tehetségre valló versek ezek és alapos reményt nyújtanak arra nézve, hogy írójuk nevével még sokszor fogunk találkozni az irodalomban.

MÁMOR.

ROBÉNY. 41.

írta: GABRIELE D'ANNUNZIO

És a mikor Mihály arkangyal fejét látta, a mely Perugino páduai madonnájának egy töredéke volt, megjegyezte: — „Olyan mint Julia Moceto, nem találod?” Spirelli nem felelt, hanem valamivel gyorsabban fordította át a lapot. Francesca nevére tette hozzá: — „Távol legyenek innen a bűn képei!”

És a Julia Moceto talán ama nő közül való, a kiket egykor szeretett? A mikor a lap már át volt fordítva, megfoghatatlan vágyat éreztem, hogy Mihály arkangyal még egyszer láthassam, s nagyobb figyelemmel megvizsgáljam. Csúpnán kíváncsiság lenne ez?

Nem tudom. Nem merek titokban a bensősébe pillantani. Huzdódozom, önmagamat ántom; kishitű vagyok.

És milyen édes ez az óra! Szellemem tele van fantasztikus ötletekkel, mintha sok eszébe erős tétlám volna. Semmi kedvem senki ágyba feküdni. Az éjszaka enyhe, mintha augusztusban lennék; az ég világos, de fátyolos, mintha gyöngyözöttel lenne bevonva; a tenger lassan és halkan fölegyik, de a kutak esobogása hallatszik a színtekben. A legújabbhoz vonz valami. Almodjünk egy kicsit! Milyen álmokat?

A madonnák és a szent nők szeméi követnek. Még látom a mélyen fekvő, hosszú, keskeny, lebuynt szempillájú szemeket, a melyek esztendő pillantással néznek, szeliden mint a galamb és kissé átlátszóan, mint a kigyó. „Légy szelíd mint a galamb, és okos mint a kigyó.” — szölt Jézus Krisztus.

Légy okos. Imádkozzál, fekdj le és aludjál.

Szeptember 21. — Óh istenem, mindig újra kell a nehéz munkát kezdeni, a már megmártott meredreke újból felkapaszkodni, a meghódított területet újra meg kell hódítani, a megnyert csatát újra meg kell nyerni.

Vertical text on the left margin: 'Z', 'ZZ', 'ben', 'zár', 'ok', 'kja', 'és a bármely', 'szűnik.', 'Ausztria', 'Scott urra', 'átrabázva.', 'gondol', 'kszem.', 'deni.', '120.'

